

Dokument č. 79

List L. Novomeského zo 4. septembra 1946 G. Husákovi o procese s P. Zaťkom.

V Paríži, dňa 4. septembra 1946.

Pán

Gustav Husák

predseda Zboru povereníkov

B R A T I S L A V A

O svojich stykoch s Dr. Inž.(inierom) Petrom ZAŤKOM počas vojny podávam túto správu:

S Dr. Inž.(inierom) Petrom Zaťkom, s ktorým sa poznám dávnejšie, bližšie som sa začal stýkať asi tak od roku 1942 - 43. Formálne bol tento styk umožnený tým, že som ho ako redaktor "Budovateľa" vyhľadal v sekretariáte Ústredného združenia slovenského priemyslu. Dr. Inž.(inier) Peter Zaťko vedel, že nehovorí len s redaktorom "Budovateľa", napriek tomu - ba podľa môjho dojmu práve preto - bol otvorený a zhovárali sme sa o najrozmanitejších otázkach politického charakteru bez rezervovanosti. Počas týchto rozhovorov, ktoré boli čím ďalej, tým častejšie, vyjasnievali sme si stanoviská k najrozmanitejším otázkam aktuálnym, i k budúcemu postupu. Dr. Inž.(inier) Zaťko niekoľkokrát jasne vyhlásil, že zastáva bezpodmienečne protinemecké stanovisko i keď napriek tomu ostáva na čele Združenia slovenského priemyslu a členom Slovenského snemu, preto, aby mohol v týchto funkciách podľa možnosti toto stanovisko uplatňovať.

Ako ho uplatňoval? Ako som videl uplatňovanie tohoto stanoviska?

V rokoch 1940 - 41 alebo o rok neskôršie /na presné dátum sa neviem rozpamätať/ presadzoval a aj presadil daňové úľavy investičné a vtedy mi otvorene vyhlásil, že zmyslom tohto opatrenia je, aby výnos domácej produkcie nepoužíval sa na vojnové ciele. Na námietky, či povojnové Slovensko unesie veľké hospodárske investície, ktoré sa pri konjunktúre vtedy predvídali, odpovedal mi, že je lepšie investovať tieto výnosy do akýchkoľvek investícií, trebárs v budúcnosti neproduktívnych, než do streliva.

Keď raz som išiel k nemu informovať sa o zmysle nariadenia o zbere teľacích hnátov, vysvetlil mi, že o túto akciu požiadali Nemci, ktorí potrebujú tento artikel pre výrobu ponoriek, ale že zber, resp. dodávky bude kontrolovať on sám, resp. jeho úrad, takže z akcie na Slovensku Nemci veľký úžitok mať nebudú.

Pamätám sa tiež na naliehanie vojenských kruhov, /neviem či domácich, či nemeckých/ aby Slovensko postavilo početne väčšie jednotky do boja už vtedy proti ZSSR. Vojenská požiadavka bola údajne zredukovaná preto, lebo priemysel sa vyhovárал, že nemôže dodať väčším vojenským kontingentom potrebnú výstroj, najmä obuv a šatstvo. Príležitostne som sa opýtal Dr. Inž.(iniera) Zaťku, či je táto povest' pravdivá; odpovedal mi kladne.

Zástoj a činnosť oceňovali sme veľmi kladne. Len neskôršie, keď sme si mohli väčšmi dôverovať, povedal som mu, že naše rozhovory nie sú len súkromne priateľské, lebo o ich obsahu informujem svojich priateľov. Zaťko bol uzrozumený a myslím, že žiadal iba o opatrnosť z našej strany.

Všetky tieto skúsenosti s Dr. Inž.(inierom) Zaťkom mi navrhnuť z jari v roku 1943 pri zostavovaní pôvodného jadra ilegálnej Slovenskej národnej rady, aby Zaťko bol tiež jej

členom. Pretože v zahraničí sa nevidela dosť dobre podstata a význam Zaťkovej práce, bola voči jeho osobe všeobecná rezervovanosť. Napriek tomu však tieto skúsenosti umožňovali nám so Zaťkom veľmi úzko spolupracovať tým skôr, že už sa začali rysovať praktické možnosti vojensko - politickej akcie, pre ktorú bol P. Zaťko dôležitý na tom mieste, ktoré zastával. Preto tiež, keď raz sa obrátil na mňa s otázkou, či má odísť, povedal som mu bez porady s kýmkoľvek, že by to bola chyba; keď bolo kedy významné, aby on zastával vedúce miesto v hospodárskom živote, je to v tej chvíli pre vec, ktorá sa pripravuje.

Jeho činnosť v ilegálnej Slovenskej národnej rade je známa. I keď bol zdržanlivý pri politických poradách a opatrný pri stretnutiach členov SNR, nebola vari vec, o ktorú sme ho požiadali, ktorú by nebol splnil. Nevie si dosť dobre predstaviť hospodárske zabezpečenie povstania bez Zaťku, ba tak som presvedčený, že on s Karvašom umožnili pomerne hladké zásobovanie, financovanie povstaleckého územia.

Slovenský národný archív Bratislava, f. Povereníctvo školstva, kart. 2.

Dokument č. 80

Správa imunitného výboru ÚNZ o žiadosti prokurátora na trestné stíhanie poslanca za Demokratickú stranu J. Stašku z 12. septembra 1946.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé 1946.

1. zasedání.

124.

Zpráva

výboru imunitního

o žádosti vojenského prokurátora v Bratislavě za souhlas s trestním stíháním poslance dra. Jozefa Staško.

(Zločiny podle §§ 286/f, b, 288/I, 457, 466/e a 502 vojenského trest.(ního) zákona.)
Vojenský prokurátor hodlá rozšířit vyhledávání proti podpor. pěchoty v záloze dr. Jozefu Staškovi pro podezření, že při svém zběhnutí vzal s sebou celou vojenskou výstroj a výzbroj, které pak zašantročil, že dále při této příležitosti přivlastnil si vojenský motocykl, který mu byl svěřený jeho velitelem majorem Emilem Dolejškem, že pak v červenci 1940 odcizil osobní věci podpor. Jana Michalca, jakož i předložil MNO žádost o přiznání důstojnické hodnosti a přeřazení do zálohy, při čemž uvedl nepravdivé údaje o své předchozí vojenské činnosti.

Tyto skutkové okolnosti zakládají zločiny dle §§ 286/f, 288/I, 286/b, 457, 466/e a 502 voj.(enského) trest.(ního) zák.(ona)

Imunitní výbor dal souhlas pro stíhání podpor. dr Jozefa Staško již dne 18. července 1946 pro zločiny dle §§ 183, 194/1 voj.(enského) trest.(ního) zák.(ona) a § 6/1, 2 a § 5/1 zák.(ona) č. 50/23 Sb. Poněvadž tyto nové trestné činy vyplývají z trestné činnosti, pro níž byl již vydán, imunitní výbor navrhuje, aby ústavodárné Národní shromáždění ve smyslu § 24 úst.(avního) zák.(ona) **dalo souhlas** i pro rozšířené stíhání dr. Jozefa Staško pro další vojenské zločiny dle žádosti vojenského prokurátora v Bratislavě ze dne 15. srpna 1946, č. 0-5248/46-II.

V Praze dne 12. září 1946.

Dr. Vojtech Vagašský, v. r.
předseda

Dr. Bartuška v. r.
zpravodaj